

We zouden na 2 jaar werken terugkeren

Op 1 januari 1956 werd ik geboren in het centrum van Gaziantep. Toen ik acht jaar oud was, ging mijn vader als arbeider naar Nederland op uitnodiging van mijn oom. Tijdens de afwezigheid van mijn vader leerde ik, dankzij het nadeel van het oudste kind van het huis zijn, dingen te doen die niet bij mijn leeftijd pasten.

Tijdens het pistacheseizoen droeg ik zakken vol pistachenoten op mijn rug en vervoerde deze tussen ons huis en handelaren. Elke week kneedde ik tientallen kilo's meel in grote kommen om brood te bakken, wat erg moeilijk was met mijn kleine handen.

Ondanks dat we in die tijd in de stad woonden, kon ik slechts tot de vijfde klas naar school gaan. Want het idee dat meisjes niet hoefden te studeren, was helaas ook wijdverbreid in onze omgeving. In 1974 nodigde mijn vader mijn moeder, mij en mijn broer uit naar Nederland. Mijn andere broers en zussen zouden bij mijn tante in Gaziantep blijven. Ons plan was om twee jaar te werken, geld te sparen en terug te keren. Ik was erg opgewonden. Ik kon mijn opwindning nauwelijks bedwingen. Hoe zou ik naar een land gaan dat ik niet kende en waarvan ik de taal niet eens sprak, terwijl ik nog nooit mijn geboortestad had verlaten? Deze angst en opwinding maakten mijn knieën zwak. Maar de droom om mijn vader weer te zien, onderdrukte al mijn angsten.

Eerst de fiets

Twee maanden nadat we in Nederland waren aangekomen, vond ik een baan als schoonmaakster in een ziekenhuis. In die twee maanden had ik als eerste taak geleerd hoe ik moest fietsen. Ik had met de meneer die me hielp aan de baan te komen afgesproken om 's ochtends om zeven uur bij de lichten van Groenetal te ontmoeten. Toen ik 's ochtends daar aankwam, was er niemand. Ik wachtte en wachtte, maar er kwam niemand. Ik wist ook niet welke kant ik op moest gaan. Uit angst om te laat te komen, begon ik rechtuit te fietsen. Ik ging een heel eind, maar er was geen spoor van het veertien verdiepingen tellende witte gebouw met groene gordijnen dat ik zocht. Overal graasden koeien. Ik stapte van mijn fiets af en keerde met tranen in mijn ogen terug. De angst dat mijn vader en moeder boos zouden worden als ik naar huis zou gaan, spookte door mijn hoofd. Op dat moment zag ik drie vrouwen in witte kleding tussen de bomen doorlopen en ik volgde hen onmiddellijk. Het gebouw dat ik zocht, stond recht voor me. Ik wilde mijn fiets op slot doen en naar binnen gaan, maar ik zag een politieagent bij de deur. Uit angst dat hij me iets zou vragen en ik niet zou kunnen antwoorden, durfde ik niet naar binnen te gaan. Na daar een tijdje rondgehangen te hebben, kwam de persoon die ik bij Groenetal zou ontmoeten en vroeg me waarom ik gekomen was zonder op hem te wachten. Ik vertelde hem dat ik gewacht had, maar uit angst om te laat te komen, zonder langer te wachten was vertrokken. Toen hij vroeg waarom ik dan niet naar binnen ging, zei ik dat er een politieagent bij de deur stond en ik daarom niet naar binnen durfde. Hij keek naar de deur, vervolgens naar mij en glimlachte: "Dat is geen politieagent, dat is een beveiliging. Als je hier aankomt, kun je hem je naam geven en naar binnen gaan," zei hij. En zo begon mijn werkavontuur in Nederland, dat duurde tot aan mijn pensioen.

Ik was de eerste vrouwelijke werknemer

Destijds was ik een van de eerste vrouwelijke werknemers die naar Leiden kwam. Omdat er geen Turkse medewerkers in het ziekenhuis waren, had ik veel moeite met de taal, maar dit kwam als voordeel terug voor mij. Hoewel ik geen school had gevolgd, leerde ik het Nederlands heel goed. Om niet afhankelijk te zijn van anderen, volgde ik een rijles en haalde mijn rijbewijs in één keer. Tijdens mijn vijftigjarige avontuur heb ik bij twee werkplekken gewerkt. De eerste was in het ziekenhuis en de tweede was bij Sociaal Werkplaats waar ik 28 jaar heb gewerkt. Toen ik in mijn twintig was, raakte ik verloofd met de zoon van onze buurman tijdens een zomer die we op vakantie waren. Na alle formaliteiten te hebben afgehandeld, trouwde ik enkele maanden later met hem en bracht hem naar Nederland. In ons eerste huis hadden we slechts één kamer. Onze keuken, slaapkamer en woonkamer waren dezelfde ruimte, maar we waren er heel gelukkig en tevreden. In ons leven hebben we gelukkig vier prachtige dochters gekregen die de vreugde van ons huis waren. Vier maanden na de

komst van mijn man Ali begon hij te werken bij de Verto kabel fabriek in Leiderdorp. Tijdens zijn werk daar had hij geen problemen omdat de meeste werknemers Turks waren. Een beetje later begon hij de winkel van de moskee (destijds in Hooigracht) te runnen. Hij stopte daarmee en opende een dönerzaak samen met iemand anders. Terwijl de dönerzaak draaide, openden we tegelijkertijd een bakkerij (destijds was het verboden om döner in bakkerijen te verkopen). We haalden een meester uit Den Haag om brood te bakken. Hij verbleef als toerist in Nederland. We huurden een advocaat voor zijn paspoortzaken, bezochten tolken en betaalden alle kosten van zijn procedures, maar de meester vertrok nadat hij zijn paspoort had ontvangen. We moesten de bakkerij sluiten. Terwijl de dönerzaak langzaam begon te draaien en de zaken goed gingen, zei de andere partner op een gegeven moment: 'Deze winkel kan niet twee gezinnen onderhouden, of ik geef je je deel en jij vertrekt, of jij geeft mij mijn deel en ik vertrek.' Op dat moment hadden wij het financieel moeilijk omdat we een huis in Antep aan het bouwen waren. We wilden ook geen lening van iemand nemen. De andere partner verzamelde het geld en gaf ons direct ons aandeel. Ondanks mijn aandrang aan Ali om de winkel niet op te geven en een andere oplossing te vinden, kalmeerde Ali me, die niet met iemand in slecht humeur wilde raken, en zei: 'Laat een plaats om groet te geven.' Ik overhandigde de sleutel huilend en heb nooit meer een voet in die winkel gezet.

De eerste Turkse bakkerij in Leiden

Later openden we nog een bakkerij aan de Herenstraat. Alles ging goed. Deze keer haalden we een baklava-meester uit Antep. Toen zijn paspoortzaken geregeld waren, vertrok hij ook weer. Ali deed elke ochtend broodbezorgingen naar winkels, bedrijven en zelfs huizen. Op maandag, de sluitingsdag van de bakkerijen, ging hij het geld ophalen voor de broodjes die hij die dag had geleverd. Soms kon hij het hele bedrag ontvangen, maar soms ook niet. Dit was een groot probleem voor ons. Want wanneer de bloemleverancier kwam, hadden wij niet de luxe om te zeggen dat we vandaag geen geld konden geven. We werkten op basis van contante betaling en we moesten het bedrag voor de bloem meteen betalen. Als de broodbetalingen niet volledig wekelijks werden verzameld, veroorzaakte dit problemen voor ons.

Ali was heel zachtmoedig. Hij kon het niet verdragen als iemand verdrietig was, hij kon geen nee zeggen tegen iemand en hij kon geen slechte woorden zeggen. Hij was heel barmhartig. Uiteindelijk kon hij het niet meer aan en zei ik dat ik de broodbetalingen zou gaan ophalen. Na het werk op de markten begon ik direct na de werkdag de plekken waar we brood bezorgden te bezoeken om het geld op te halen. Niemand zei tegen mij: 'Vandaag hebben we geen geld.'

We hebben hard gewerkt en drukke tijden doorgemaakt. Ondanks al onze drukte zowel op het werk als in de winkel, ging mijn salaris altijd naar belastingen, evenals de kinderbijslag. Ik heb met Ali gesproken: 'Heeft de winkel ons tot nu toe gevoed? Hoe lang kunnen we deze stress en vermoeidheid nog aan? Laten we het hierbij laten.'

Ziekte

In de jaren '95-'96, naast de intense werkdruk, begon Ali met zijn ongezonde eetgewoonten gezondheidsproblemen te krijgen. Hij moest afvallen, maar hij lette er helemaal niet op. Acht jaar lang was hij niet naar de dokter geweest. De gezondheidsproblemen werden zo ernstig dat ik hem voortdurend naar de dokter moest brengen. Soms kreeg hij 's nachts pijnscheuten en dan moest ik hem meteen naar het ziekenhuis brengen. Het was nooit duidelijk hoe lang we daar bezig zouden zijn. Destijds waren er alleen vaste lijn telefoons. Wanneer we 's nachts naar het ziekenhuis gingen, instrueerde ik mijn oudste dochter Semra: 'Als ik bel, zal ik twee keer achter elkaar bellen, dan moet je opnemen, maar als het maar één keer is, neem dan niet op.' Dit om te voorkomen dat iemand zou merken dat ze alleen thuis waren.

Op een dag kreeg Ali tijdens het werken in de bakkerij hevige pijn. Ze belden een ambulance en deze bracht hem onmiddellijk naar het ziekenhuis. Ik was aan het werk en ze belden me om het nieuws te brengen, maar ze wisten niet naar welk ziekenhuis de ambulance ging. Normaal gesproken, hoewel ik een vrije dag had, mocht ik niet van mijn werk weg. Ik moest tot 16:00 uur werken, de langzaamste minuten van mijn leven. Ik sprong in mijn auto en ging direct naar huis om alle medicijnen van Ali te

halen. Omdat er toen nog geen computersystemen waren, moest je alle medicijnen zelf meenemen. Omdat ik niet wist naar welk ziekenhuis ze gingen, belde ik van ziekenhuis naar ziekenhuis. Eerst ging ik naar LUMC, maar hij was daar niet. Daarna ging ik naar Rijland, en daar was hij. Toen ik op de afdeling kwam, lag hij met 42 graden koorts in een kamer voor twee personen. Ze hadden een ventilator voor hem gezet om af te koelen, maar het hielp niet. Ali was zo uitgeput door de pijn en koorts. Ik belde de dokter van LUMC, legde de situatie uit en smeekte of ze hem naar hun ziekenhuis konden overbrengen. Hij zei dat hij me zou terugbellen. Na een half uur belde hij terug en zei dat er geen plek op zijn afdeling was, maar dat er een plek op een andere afdeling voor hem zou worden vrijgemaakt. Zo werd hij opnieuw met de ambulance naar LUMC overgebracht. Daar kreeg hij een lange tijd behandeling en de artsen zeiden na de onderzoeken dat er niets ernstigs aan de hand was. We waren allemaal erg blij. Terwijl Ali de resultaten met angst afwachtte, belde hij meteen Turkije om zijn broers en zussen te vertellen dat het goed met hem ging en dat hij binnenkort op vakantie zou komen. Enkele dagen later ontdekten we bij de tomografie dat hij kanker had. Helaas, 15 minuten na deze ontdekking, terwijl ik met mijn dochters een 50ste verjaardagsfeestje voor hem aan het plannen was, verloor hij ons op een onverwachte manier uit onze handen. We hebben hem begraven in onze geboorteplaats, Gaziantep. Als mijn tijd komt, wil ik ook naast hem begraven worden. Na zijn overlijden heeft het vier jaar geduurd voordat ik me weer kon herstellen. Ik heb erg moeilijke tijden doorgemaakt. Het leek alsof alle muren van het huis op mij afkwamen en ik me verstikt voelde, ik kon nergens anders terecht. Dankzij mijn dochters heb ik deze moeilijke dagen doorstaan.

Als ze maar lezen

Ali was erg gehecht aan de meisjes en mij. Hij adviseerde de meisjes voortdurend om te studeren en een beroep te kiezen. Gelukkig hebben ze dankzij hun vaders adviezen hun eigen beroepen en bedrijven opgebouwd. Omdat ik van rozen houd, bracht Ali elke zaterdag zonder uitzondering een grote boeket rozen voor mij. Hij hield ook van verrassingen. Op een dag, terwijl ik op het werk was, kwam er een omroep: 'Mevrouw Bayraktar naar de balie'. Ik schrok en maakte me zorgen of er iets gebeurd was en ging angstig naar de balie. Blijkbaar was het die dag 14 februari en had hij me een enorme boeket rozen gestuurd. Als ik terugkijk, ben ik blij dat ik mijn tijd en moeite in mijn echtgenoot en kinderen heb gestoken. Zij zijn mijn wereld...

Verandering wordt modernisering genoemd

Als ik de samenleving van vroeger en nu vergelijk: hoewel we vroeger ook een drukke werkomgeving hadden en we nu niet zoveel 'kwalitatieve' tijd met onze kinderen doorbrengen, waren mensen vroeger socialer en oprechter. Relaties waren hechter en hulpvaardigheid was intensiever. Mensen beschouwden elkaar als familie. Tegenwoordig is iedereen verslaafd aan telefoons en sociale media. Vroeger waren er geen telefoons; gasten kwamen onverwacht langs en wij gingen op bezoek. We verwelkomden en werden verwelkomd met een glimlach. Misschien was er gebrek, maar we gaven alles wat we hadden aan onze gasten en probeerden hen gelukkig te maken. Nu kijkt niemand nog op en begroet niemand; zelfs als ze een kopje thee willen vragen, doen ze dat niet. Voor mij heeft de technologie niet geleid tot modernisering, maar tot afstand van mensen. Ze noemen afstand nemen modernisering.

Vlnr S.Ulusoy-Sahin, Saziye Bayraktar

Over tradities en gebruiken

De huidige jongeren beginnen feestdagen als een vakantie te beschouwen. Ik denk dat we onze oude tradities, gewoonten en gebruiken moeten behouden. Ondanks de modernisering moeten we onze familiebanden behouden en dit doorgeven aan de toekomstige generaties. Ik heb dit aan mijn kinderen doorgegeven, hopelijk zullen de generaties na mij deze vlag ook dragen. Ondanks mijn gehechtheid aan tradities en gebruiken, wil ik, als ik oud word en hulpbehoevend ben, niet naar de huizen van mijn kinderen gaan en hun routine verstoren. Als hun partners zich door mij ongemakkelijk voelen, wil ik geen conflicten veroorzaken. Daarom zou ik naar een verzorgingshuis willen gaan. Mijn grootste advies aan jongeren is: Zorg ervoor dat je jezelf zo opneemt dat je zonder afhankelijkheid van anderen kunt leven. Zoals Ali zei: "Draag je gouden armband."

Seher Ulusoy-Sahin
Leiden, 02-08-2024

2 yıl çalışıp dönecektik

1956 yılının 1 Ocak günü Gaziantep merkezde dünyaya geldim. Ben sekiz yaşındayken babam amcamın daveti üzerine Hollanda'ya işçi olarak gitti. Babamın yokluğunda evin büyük çocuğu olmamın da getirdiği dezavantaj sayesinde yaşımdan büyük işler yapmayı öğrendim.

Fıstık zamanı geldiğinde sırtımda çuvalarla fıstıkları ev ve tüccarlar arasında taşırdım. Her hafta ekmek yapmak için onlarca kilo unu büyük leğenlerde, küçük ellerimle çok zorlanarak yoğururdum. O zamanın şartlarında şehirde oturmamıza rağmen beşinci sınıfa kadar okuyabildim. Çünkü kız çocuklarının okumasına gerek yok algısı malesef bizim çevremizde de çok yaygındı.

1974 yılında babam annemi, beni ve erkek kardeşimi Hollanda'ya davet etti. Diğer kardeşlerim Gaziantep'te halamın yanında kalacaktı. Biz iki sene çalışıp, para biriktirip geri dönecektik. Çok heyecanlıydım. İçim içime sığmıyordu. Doğduğum şehirden dışarı çıkmayan ben hiç tanımadığım, dilini bile bilmediğim bir ülkeye nasıl gidecektim. Bu korku ve heyecan dizlerimin bağıni çözüyordu. Ama babama kavuşma hayali tüm korkularımı bastırıyordu.

Önce bisiklet

Hollanda'ya geldikten iki ay sonra hastanede temizlik görevlisi olarak iş buldum. Ki bu iki ay içinde ilk iş olarak bisiklet sürmeyi öğrenmiştim. Benim işe girmeme yardımcı olan beyfendiyle sabah saat yedide Groenetal'ın oradaki lambalarda buluşmak için sözleştik. Sabah oraya gittiğimde kimse yoktu. Bekledim,bekledim gelen giden yoktu. Ne tarafa gideceğimi de bilmiyordum. Geç kalırım korkusuyla pedalları dümdüz çevirmeye başladım. Epeyce gittim ama etrafta benim aradığım ondört katlı,yeşil perdeli,beyaz binadan eser yoktu. Her tarafta inekler otliyordu. Ben bisikletten indim gözümde yaşlar geri döndüm. Eve gitsem babam ve annem kızacak korkusu kafamda dolaşıp duruyordu. O anda beyaz kıyafetli üç bayanın ağaçların arasından ilerlediğini gördüm ve hemen peşlerine takıldım. Aradığım bina tam karşımdaydı. Bisikletimi kilitleyip binaya girecektim ki kapıda bir polis gördüm. Bana bir şey sorar ve cevap veremem korkusuyla içeriye de giremedim. Biraz orada oyalandıktan sonra Groenetal'ın orada buluşacağımız kişi geldi ve 'neden beni beklemeden geldin' diye bana sordu. Bende beklediğimi ancak geç kalırım korkusuyla daha fazlam beklemeden geldiğimi söyledim. O da 'peki o zaman neden içeri girmiyorsun 'deyince , 'kapıda polis var' ondan giremiyorum dedim. O bir kapıya baktı sonra bana baktı ve gülümsedi 'o polis değil güvenlik görevlisi. Buraya gelince ona ismini söyleyip içeri girebilirsin 'dedi. Ve böylece Hollanda'da emekliliğe kadar süren çalışma maceram da başlamış oldu.

İlk çalışan bayan bendim

O zaman Leiden'e gelen kadınlar arasından ilk çalışanlardan birisi bendim. Hastanede çalışan Türk olmadığı için de ayrıca dil konusunda çok zorlandım ama bu bana avantaj olarak geri döndü. Hollandaca'yı okula gitmememe rağmen çok iyi öğrendim. Kimseye muhtaç olamamak için ehliyet kursuna gidip ilk seferde ehliyetimi aldım. Elli yıllık serüvenimde iki işyerinde çalıştım. İlki hastane diğeri de 28 yıl çalıştığım Sociaal Werkplaats oldu. Yirmili yaşlarımdayken izine gittiğimiz bir yaz komşumuzun oğlu ile nişanlandım. Tüm işlemleri halledip birkaç ay sonra evlenip onu da Hollanda'ya getirdim.İlk evimizde sadece tek bir oda vardı. Mutfağımız, yatak odamız, salonumuz aynı yerdi ama içinde çok huzurlu ve mutluyduk. Hayatta iyi ki dediğimiz evimizin neşeleri, pırlanta gibi dört kızımız oldu.Eşim Ali geldikten dört ay sonra Leiderdop'ta Verto kablo fabrikasında işe girdi. Orada çalışırken hiç zorlanmadı çünkü çalışanların çoğunluğu Türk'tü. Biraz zaman sonra (o zamanlar cami Hooigracht'ta idi) caminin bakkalını işletmeye başladı. Onu da bıraktı birisiyle ortak dönerci dükkanı açtı. Dönerci dükkanı varken aynı anda bir fırın açtık (O zamanlar fırınlarda döner satmak yasaktı). Ekmek yapmak için Den Haag'tan usta getirdik. Hollanda'da turist olarak kalıyordu. Onun pasaport işlemleri için avukat tuttuk, tercumanlara gittik bütün işlemlerinin ücretlerini biz ödedik ama usta pasapotu alıca bizi bırakıp gitti. Biz de fırını kapatmak zorunda kaldık. Dönerci dükkanı yavaş yavaş oturmuştu işler iyi gitmeye başlamıştı bu sefer de diğer ortak 'bu dükkan iki aileyi geçindirmes ya ben payınızı vereyim siz çıkın ya da benim payımı verin ben çıkayım' dedi. O anda biz Antep'te ev yaptırdığımız için durumumuz müsait değildi. Kimseden de borç almak isemedik.

Diğer ortak parayı toparlayıp hemen bizim payımızı verdi. Ben Ali'ye dükkanı bırakmayalım başka bir çözüm bulalım ısrarlarıma rağmen hiçkimseyle kötü olmak istemeyen Ali beni susturdu ve 'selam verecek yer bırak' dedi. Ben anahtarı ağlaya ağlaya teslim ettim ve o dükkana bir daha adım atmadım.

Leiden'deki ilk Türk fırını

Daha sonra Herenstraat'da bir fırın daha açtık. Herşey yolunda gidiyordu. Bu sefer Antep'ten bir baklava ustası getirdik. Onun da pasaport işi hallolunca o da bırakıp gitti.

Ali her sabah bakkalara, iş yerlerine hatta evlere ekmek servisi yapıyordu. Pazartesi günleri fırınların kapalı günü olduğu için o gün verdiği ekmeklerin parasını toplamaya giderdi. Bazen paranın hepsini alabiliyordu ama bazen de alamıyordu. Bu bizim için büyük sıkıntıydı. Çünkü uncu gelince bizim ona bugün sana para veremeyiz deme lüksümüz yoktu. Peşin çalışıyorduk ve unların tutarı neyse o anda vermeliydik. Ekmek paraları da haftalık tam toplanmayınca bizim için sorun oluyordu.

Ali çok yumuşak kalpliydi. Kimsenin üzülmesine dayanamazdı, kimseye hayır diyemez , kötü söz söyleyemezdi. Çok merhametliydi. En sonunda dayanamayıp ona ekmek paralarını ben toplayacağımı dedim. Artık Pazaretsileri işten çıktıktan sonra doğruca ekmek verdiğimiz yerleri dolaşarak paraları toplamaya başladım. Kimse bana 'bugün para yok' demedi.

Çok çalıştık, çok yoğun zamanlar geçirdik. Hem işte , hem dükkanda bu kadar yoğun çalışmamıza rağmen benim maaşımda, çocuk paraları da hep vergiye gidiyordu. Oturup konuştum Ali ile 'bu zaman kadar bizim karnımızı dükkân mı doyurdu? Bu kadar stres yorgunluk nereye kadar? Bırakalım artık' dedim.

Hastalık

95-96 yıllarında bu yoğun tempolu çalışmaya ek olarak sağlıksız da beslenen Ali'de rahatsızlıklar ortaya çıktı. Kilo vermesi gerekiyordu ama hiç dikkat etmiyordu. Sekiz sene boyunca hiç doktora da gitmemişti. Rahatsızlıklar o kadar çok artmıştı ki sürekli onu doktora götürüyordum. Bazen gece yarıları sancısı tutuyordu onu hemen hastaneye götürüyordum. Orada ne zaman işimizi bitirip geri döneceğimiz belli olmuyordu. O zamanlar sadece sabit hatlı telefonlar vardı. Gece hastaneye gittiğimiz zaman büyük kızım Semra'yı tembihlerdim 'ben aradığımda iki sefer üst üste ararım o zaman telefonu açarsın ama tek arama gelirse sakın açma' : Olur da evde yalnız olduklarını birisi anlamasın diye. Birgün Ali fırında çalışırken çok şiddetli sancısı tutmuş. Ambulans çağırmışlar ve ambulans onu hemen hastaneye götürmüş. Ben işteydim arayıp haber verdiler ama ambulansın hangi hastaneye gittiğini bilmediklerini söylediler. Normalde içerde izin günüm olduğu halde işyeri gitmeme izin vermedi. Mecburen iş çıkış saati olan 16:00 a kadar çalıştım: Hayatım en yavaş geçen dakikalarıydı onlar. Arabama atlayıp doğruca eve gittim Ali'nin kullandığı bütün ilaçları alamak için. Çünkü o zamanlar şimdiki gibi bilgisayar sistemleri yoktu bütün ilaçları yanında götürmek zorundaydın. Hangi hastaneye gittiklerini bilmediğim için hastane hastane onu aradım. Önce LUMC'ye gittim, orada değildi. Daha sonra Rijland'a gittim, oradaydı. Servise çıktığımda iki kişilik bir odada 42 derece ateşle yanıyordu. Serinlemesi için karşısında bir vantilatör açmıştılar ama hiçbir faydası yoktu. Ali sancıdan ve ateşten o kadar bunalmıştı ki . LUMC 'de kendi doktorunu aradım , durumu anlattım ne olur onu sizin hastanenize alın diye yalvardım. O da ben seni geri arayacağım dedi. Yarım saat sonra aradı ve kendi servisinde yer olmadığını ama başka serviste ona yer açacağını söyledi. Böylece yeniden ambulansla LUMC'ye transfer oldu. Orada da uzun bir süre tedavi gördü, yapılan tahliller sonucunda korkulacak bir şey olmadığını söyledi doktorlar. Hepimiz çok sevinmiştik. Sonuçları endişeyle bekleyen Ali hemen Türkiye'yi aradı ve kardeşlerine iyi olduğunu yakında izine geleceğini söyledi. Birkaç gün sonra çekilen tomografi sonucunda kanser olduğunu öğrendik. Malesef bunu öğrendikten 15 dakika sonra, kızlarımla ona 50. yaş günü kutlaması planlarken, konuşa konuşa , anlaşı anlaşı hiç beklemediğimiz bir anada avuçlarımızın arasından kayıp gitti. Onu memleketimize, Gaziantep'e defnettik. Eğer ben de vakti zamanı gelince ebediyete gittiğim zaman onun yanına defnedilmek istiyorum. Onun vefatından sonra toparlanmam dört yılımı aldı. Çok zor zamanlar geçirdim. Evin bütün duvarları sanki üzerime geliyordu ve boğulacaktım gibi oluyordum, bir yere sığamıyordum. Kızlarım sayesinde bu bunalımlı günleri atlatabildim.

Yeterki okusunlar

Ali kızlara ve bana çok düşkündü. Kızlara, sürekli okuyup bir meslek sahibi olmaları için nasihat ederdi. Çok şükür hepsi babalarının nasihatleri sayesinde meslek sahibi ve iş yeri sahibi oldular. Ben gülü çok sevdiğim için istisnasız her Cumartesi bana büyük bir buket gül getirirdi Ali. Süprizleri de çok severdi. Birgün iş yerinde çalışırken anons geldi 'mevrouw Bayraktar naar balie'. Ben çok korktum bir şey mi oldu diye ve endişeyle baliye gittim. Meğer o gün 14 Şubat'mış ve bana koca bir buket gül göndermiş. Geriye dönüp baktığımda eşime ve çocuklarıma harcadığım emek ve zamana iyi ki diyorum. Onlar benim dünyam...

Uzaklaşmanın adını modernleşme koydular

Toplum olarak geçmiş ve bu günü değerlendirecek olursam: Eskiden ne kadar yoğun çalışma ortamımız olsa da, şimdi söylendiği gibi çocuklarımızla fazla 'kaliteli' vakit geçiremesek de eskiden insanlar daha sosyal ve samimiydi. İlişkiler daha bağlıydı, yardımlaşma daha sıkıydı. İnsanlar birbirini aile olarak görüyordu. Şu anda herkes telefon ve sosyal medya bağımlısı oldu. Eskiden telefon yoktu çat kapı misafirimiz gelirdi, biz giderdik. Güler yüzle ağırlar güler yüzle karşılanırdık. Belki bu zaman göre yokluk vardı ama her şeyimizi dökerdik misafirimizin önüne, gönlünü yapmaya çalışırdık. Şimdi kimse kafasını kaldırıpta kimseye selam bile vermiyor gelip de bir bardak çay ister benden diye. Teknolojinin getirisi modernleşme değil insandan uzaklaşma oldu bana göre. Uzaklaşmanın adını modernleşme koydular.

Örf ve adetlere

Şimdiki gençler bayramları tatil olarak görmeye başladı. Eski geleneklerimizi, göreneklerimizi, örf ve adetlerimizi muhafaza etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Modernleşmeye rağmen aile bağlarımızı koparmamalı ve gelecek nesillere bunu aktarmalıyız. Ben bunu çocuklarıma aktardım umarım benden sonraki nesiller de bu bayrağı taşır. Örf ve adetlere bu kadar bağlı olamama rağmen gün gelir yaşlanır elden ayaktan düşüp birine muhtaç olursam çocuklarımin evlerine gidip onların düzenini bozmak istemem. Olurda eşleri benden rahatsız olur, benim yüzümden tartışmalarını istemem. Bu yüzden yaşlılar evine gitmek isterim. Gençlere en büyük tavsiyem: Kendinizi öyle yetiştirin ki kimseye muhtaç olmadan yaşayın. Ali'nin de dediği gibi kolunuza altın bileziğinizi takın...

Seher Ulusoy-Sahin
Leiden, 02-08-2024